പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 1 (സൃഷ്ടിഖണ്ഡമ്)/അധ്യായഃ 09

ഭീഷ്മ ഉവാച.

ഭഗവൻശ്രോതുമിച്ഛാമി പിതൄണാം വംശമുത്തമമ്.

രവേശ്ച ശ്രാദ്ധദേവസ്യ സോമസ്യ ച വിശേഷതഃ1.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

ഹംത തേ കഥയിഷ്യാമി പിതൄണാം വംശമുത്തമമ്.

സ്വർഗേ പിതൃഗണാഃ സപ്ത ത്രയസ്തേഷാമമൂർതയഃ2.

മൂർതിമംതോഥ ചത്വാരഃ സർവേഷാമമിതൗജസാം.

അമൂർത്തയഃ പിതൃഗണാ വൈരാജസ്യ പ്രജാപതേഃ3.

യജന്തി യാന്ദേവഗണാ വൈരാജാ ഇതി വിശ്രുതാഃ.

യേ വൈ തേ യോഗവിഭ്രഷ്ടാഃ പ്രാപുർലോകാൻസനാതനാൻ4.

പുനർബ്രഹ്മദിനാംതേ തു ജായംതേ ബ്രഹ്മവാദിനഃ.

സംപ്രാപ്യ താം സ്മൃതിം ഭൂയോ യോഗം സാംഖ്യമനുത്തമമ്5.

സിദ്ധിം പ്രയാംതി യോഗേന പുനരാവൃത്തിദുർല്ലഭാമ്.

യോഗിനാമേവ ദേയാനി തസ്മാച്ഛ്രാദ്ധാനി ദാതൃഭിഃ6.

ഏതേഷാം മാനസീ കന്യാ പത്നീ ഹിമവതോ മതാ.

മൈനാകസ്തസ്യ ദായാദഃ ക്രൗചസ്തസ്യ സുതോഭവത്7.

ക്രൗംചദ്വീപഃ സ്മൃതോ യേന ചതുർഥോ ധൃതസംയുതഃ.

മേനാ തു സുഷവേ തിസ്രഃ കന്യാ യോഗവതീസ്തതഃ8.

ഉമൈകപർണാ പർണാ ച തീവ്രവ്രതപരായണാഃ.

രുദ്രസ്യൈകാ ഭൃഗോശ്ചൈകാ ജൈഗീഷവ്യസ്യ ചാപരാ9.

ദത്താ ഹിമവതാ ബാലാഃ സർവലോകതപോധികാഃ.

പിതൄണാം ലോകസംഗീതം കഥയാമി ശൃണുഷ്വ തത്10.

ലോകാഃ സോമപഥാ നാമ യത്ര മാരീചനംദനാഃ.

വർത്തംതേ യേന പിതരോ യാന്ദേവാ ഭാവയന്ത്യലമ്11.

അഗ്നിഷ്വാത്താ ഇതി ഖ്യാതാ യജ്വാനോ യത്ര സംസ്ഥിതാഃ.

അച്ഛോദാ നാമ തേഷാം തു കന്യാഭൂദ്വരവർണിനീ12.

അച്ഛോദം ച സരസ്തത്ര പിതൃഭിർനിർമിതം പുരാ.

അച്ഛോദാഥ തപശ്ചക്രേ ദിവ്യം വർഷസഹസ്രകമ്13.

ആജഗ്മുഃ പിതരസ്തുഷ്ടാ ദാസ്യന്തഃ കില തേ വരമ്.

ദിവ്യരൂപധരാഃ സർവേ ദിവ്യമാല്യാനുലേപനാഃ14.

സർവേ പ്രധാനാ ബലിനഃ കുസുമായുധസന്നിഭാഃ.

തന്മധ്യേമാവസും നാമ പിതരം വീക്ഷ്യ സാംഗനാ15.

വവ്രേ വരാർഥിനീ സംഗം കുസുമായുധപീഡിതാ.

യോഗാദ്ഭ്രഷ്ടാ തു സാ തേന വ്യഭിചാരേണ ഭാമിനീ16.

ധരാന്ന സ്പൃശതേ പൂർവം പ്രയാതാഥ ഭുവസ്തലേ.

തത്രൈവാമാവസുര്യോയമിച്ഛാം ചക്രേ ന താം പ്രതി17.

ധൈര്യേണ തസ്യ സാ ലോകേ അമാവാസ്യേതി വിശ്രുതാ.

പിതൄണാം വല്ലഭാ യസ്മാദ്ദത്തസ്യാക്ഷയകാരികാ18.

അച്ഛോദാധോമുഖീ ദീനാ ലജ്ജിതാ തപസഃ ക്ഷയാത്.

സാ പിതൄൻപ്രാർഥയാമാസ പുനരാത്മസമൃദ്ധയേ19.

വിലജ്ജമാനാ പിതൃഭിരിദമുക്താ തപസ്വിനീ.

ഭവിഷ്യമഥ ചാലോക്യ ദേവകാര്യം ച തേ തദാ20.

ഇദമൂചുർമഹാഭാഗാഃ പ്രസാദ ശുഭയാഗിരാ.

ദിവി ദിവ്യശരീരേണ യത്കിംചിത്ക്രിയതേ ബുധൈഃ21.

തേനൈവ തത്കർമഫലം ഭുജ്യതേ വരവർണിനീ.

സദ്യഃ ഫലംതി കർമാണി ദേവത്വേ പ്രേത്യമാനുഷേ22.

തസ്മാത്ത്വം സുകൃതം കൃത്വാ പ്രാപ്സ്യസേ പ്രേത്യ യത്ഫലമ്.

അഷ്ടാവിംശേ ഭവിത്രീ ത്വം ദ്വാപരേ മത്സ്യയോനിജാ23.

വ്യതിക്രമാത്പിതൄണാം തു കഷ്ടം കുലമവാപ്സ്യസി.

തസ്മാദ്രാജ്ഞോ വസോഃ കന്യാ ത്വമവശ്യം ഭവിഷ്യസി24.

കന്യാത്വേ ദേവലോകാംസ്താൻപുനഃ പ്രാപ്സ്യസി ദുർല്ലഭാൻ.

പരാശരസ്യ വീര്യേണ പുത്രമേകമവാപ്സ്യസി25.

ദ്വീപേ തു ബദരീപ്രായേ ബാദരായണമച്യുത.

സ വേദമേകം ബഹുധാ വിഭജിഷ്യതി തേ സുതഃ26.

പൗരവസ്യാത്മജൗ ദ്വൗ തു സമുദ്രാംശസ്യ ശംതനോഃ.

വിചിത്രവീര്യസ്തനയസ്തഥാ ചിത്രാംഗദോ നൃപഃ27.

ഇമാവുത്പാദ്യ തനയൗ ക്ഷേത്രജൗ തസ്യ ധീമതഃ.

പ്രൗഷ്ഠപദ്യഷ്ടകാഭൂയഃ പിതൃലോകേ ഭവിഷ്യസി28.

നാമ്നാ സത്യവതീ ലോകേ പിതൃലോകേ തഥാഷ്ടകാ.

ആയുരാരോഗ്യദാ നിത്യം സർവകാമഫലപ്രദാ29.

ഭവിഷ്യസി പരേ ലോകേ നദീ ത്വം ച ഗമിഷ്യസി.

പുണ്യതോയാ സരിച്ഛ്രേഷ്ഠാ ലോകേഷ്വച്ഛോദനാമികാ30.

ഇത്യുക്താ സാ ഗണൈസ്തൈസ്തു തത്രൈവാംതരധീയത.

സാപ്യാപചാരിത്രഫലം മയാ യദുദിതം പുരാ31.

വിഭ്രാജോ നാമ യേ ചാന്യേ ദിവി സംതി സുവർചസഃ.

ലോകാ ബർഹിഷദോ യത്ര പിതരഃ സംതി സുവ്രതാഃ32.

യത്ര ബർഹിഷി യുക്താനി വിമാനാനി സഹസ്രശഃ.

സംകല്പപാദപാ യത്ര തിഷ്ഠംതി ഫലദായിനഃ33.

യദഭ്യുദയശാലാസു മോദംതേ ശ്രാദ്ധദായിനഃ.

യേ ദാനവാസുരഗണാ ഗംധർവാപ്സരസാം ഗണാഃ34.

യക്ഷരക്ഷോഗണാസ്തേ ച യജംതി ദിവി ദേവതാഃ.

പുലസ്ത്യപുത്രാഃ ശതശസ്തപോയോഗബലാന്വിതാഃ35.

മഹാത്മാനോ മഹാഭാഗാ ഭക്താനാമഭയംകരാഃ.

ഏതേഷാം പീവരീ കന്യാ മാനസീ ദിവി വിശ്രുതാ36.

യോഗിനീ യോഗമാതാ ച തപശ്ചക്രേ സുദാരുണം.

പ്രസന്നോ ഭഗവാംസ്തസ്യാ വരം വവ്രേ തു സാ തതഃ37.

യോഗവംതം സുരൂപം ച ഭർതാരം വിജിതേംദ്രിയമ്.

ദേഹി ദേവ പ്രസന്നസ്ത്വം യദി തേ വദതാം വര38.

ഉവാച ദേവോ ഭവിതാ വ്യാസപുത്രോ യദാ ശുകഃ.

ഭവിത്രീ തസ്യ ഭാര്യാ ത്വം യോഗാചാര്യസ്യ സുവ്രതാ39.

ഭവിഷ്യതി ച തേ കന്യാ കൃത്വീനാമാഥ യോഗിനീ.

പാംചാലപതയേ ദേയാ സാത്വതായ തു സാ തദാ40.

ജനനീ ബ്രഹ്മദത്തസ്യ യോഗസിദ്ധാംതഗാ സ്മൃതാ.

കൃഷ്ണ ഗൗരശ്ച ശംഭുശ്ച ഭവിഷ്യംതി ച തേ സുതാഃ41.

സർവകാമസമൃദ്ധേഷു വിമാനേഷ്വപി പാവനാഃ.

കിം പുനഃ ശ്രാദ്ധദാ വിപ്രാ ഭക്തിമംതഃ ക്രിയാന്വിതാഃ42.

ഗൗർനാമ കന്യാ യേഷാം തു മാനസീ ദിവി രാജതേ.

സുകന്യാ ദയിതാ പത്നീ സാധ്യാനാം കീർതിവർദ്ധിനീ43.

മരീചിഗർഭനാമാനോ ലോകേ മാർതംഡമംഡലേ.

പിതരോ യത്ര തിഷ്ഠംതി ഹവിഷ്മംതോംഗിരഃ സുതാഃ44.

തീർഥശ്രാദ്ധപ്രദാ യാംതി യത്ര ക്ഷത്രിയസത്തമാഃ.

രാജ്ഞാം തു പിതരസ്തേ വൈ സ്വർഗഭോഗഫലപ്രദാഃ45.

ഏതേഷാം മാനസീ കന്യാ യശോദാ നാമ വിശ്രുതാ.

പത്നീ യാംശുമതഃ ശ്രേഷ്ഠാ സ്നുഷാ പംചജനസ്യ ച46.

ജനന്യഥ ദിലീപസ്യ ഭഗീരഥപിതാമഹീ.

ലോകാഃ കാമദുഘാ നാമ കാമഭോഗഫലപ്രദാഃ47.

സുസ്വധാ നാമ പിതരോ യത്ര തിഷ്ഠന്തി തേ സുതാഃ.

ആജ്യപാ നാമ ലോകേഷു കർദമസ്യ പ്രജാപതേഃ48.

പുലഹാഗ്രജദായാദാ വൈശ്യാസ്താൻഭാവയംതി ഹ.

യത്ര ശ്രാദ്ധകൃതഃ സർവേ പശ്യംതി യുഗപദ്ഗതാഃ49.

മാതൃഭ്രാതൃപിതൃസ്വസൄഃ സഖിസംബംധിബാംധവാൻ.

അപിജന്മായുതൈർദൃഷ്ടാനനുഭൂതാൻസഹസ്രശഃ50 1.9.50.

ഏതേഷാം മാനസീ കന്യാ വിരജാ നാമ വിശ്രുതാ.

സാ പത്നീ നഹുഷസ്യാസീദ്യയാതേർജനനീ തഥാ51.

ഏഷാഷ്ടകാഭവത്പശ്ചാദ്ബ്രഹ്മലോകഗതാ സതീ.

ത്രയ ഏതേ ഗണാഃ പ്രോക്താശ്ചതുർഥം തു വദാമ്യഹമ്52.

ലോകാഃ സുമനസോ നാമ ബ്രഹ്മലോകോപരിസ്ഥിതാഃ.

സോമപാ നാമ പിതരോ യത്ര തിഷ്ഠംതി ശാശ്വതം53.

ധർമമൂർതിധരാഃ സർവേ പരതോ ബ്രഹ്മണഃ സ്മൃതാഃ.

ഉത്പന്നാഃ പ്രലയാംതേ തു ബ്രഹ്മത്വം പ്രാപ്യ യോഗിനഃ54.

കൃത്വാ സൃഷ്ട്യാദികം സർവേ മാനസേ സാംപ്രതം സ്ഥിതാഃ.

നർമദാ നാമ തേഷാം തു കന്യാ തോയവഹാ സരിത്55.

ഭൂതാനി പുനതീ യാ തു പശ്ചിമോദധിഗാമിനീ.

തേഭ്യഃ സർവത്ര മനുജാഃ പ്രജാസർഗേ ച നിർമിതമ്56.

ജ്ഞാത്വാ ശ്രാദ്ധാനി കുർവംതി ധർമഭാവേന സർവദാ.

സർവദാ തേഭ്യ ഏവാസ്യ പ്രസാദാദ്യോഗസംതതിഃ57.

പിതൄണാമാദിസർഗേ തു ശ്രാദ്ധമേവം വിനിർമിതമ്.

സർവേഷാം രാജതം പാത്രമഥവാ രാജതാന്വിതമ്58.

ദത്തം സ്വധാം പുരോധായ പിതൄൻപ്രീണാതി സർവദാ.

ആഗ്നീധ്രസോമപാഭ്യാം തു കാര്യമാപ്യായനം ബുധൈഃ59.

അഗ്ന്യഭാവേ തു വിപ്രസ്യ പാണൗ വാഥ ജലേപി വാ.

അജാകർണേശ്വകർണേ വാ ഗോഷ്ഠേ വാഥ ശിവാംതികേ60.

പിതൄണാമമലം സ്ഥാനം ദക്ഷിണാദിക്പ്രശസ്യതേ.

പ്രാചീനാവീതമുദകം തിലസംത്യാഗമേവ ച61.

ഖഡ്ഗിഗ്നാമാമിഷം ചൈവമന്നം ശ്യാമാകശാലയഃ.

യവനീവാരമുദ്ഗേക്ഷു ശുക്ലപുഷ്പ ഫലാനി ച62.

വല്ലഭാനി പ്രശസ്താനി പിതൄണാമിഹ സർവദാ.

ദർഭാ മാഷഷ്ഷഷ്ടികാന്നം ഗോക്ഷീരം മധുസർപിഷീ63.

ശസ്ത്രാണി ച പ്രവക്ഷ്യാമി ശ്രാദ്ധേ വർജ്യാനി യാനി ച.

മസൂര ശണ നിഷ്പാവാ രാജമാഷാഃ കുലുത്ഥകാഃ64.

പദ്മ ബില്വാർകാദുത്തൂര പാരിഭദ്രാടരൂഷകാഃ.

ന ദേയാഃ പിതൃകാര്യേഷു പയശ്ചാജാവികം തഥാ65.

കോദ്രവോദാരവരടകപിത്ഥം മധുകാതസീ.

ഏതാന്യപി ന ദേയാനി പിതൃഭ്യഃ ശ്രിയമിച്ഛതാ66.

പിതൄൻപ്രീണാതി യോ ഭക്ത്യാ തേ പുനഃ പ്രീണയംതി തം.

യച്ഛംതി പിതരഃ പുഷ്ടിം സ്വാംഗാരോഗ്യം പ്രജാഫലമ്67.

ദേവകാര്യാദപി പുനഃ പിതൃകാര്യം വിശിഷ്യതേ.

ദേവതാഭ്യഃ പിതൄണാം തു പൂർവമാപ്യായനം സ്മൃതമ്68.

ശീഘ്രപ്രസാദാസ്ത്വക്രോധാ നിസ്സംഗാഃ സ്ഥിര സൗഹൃദാഃ.

ശാംതാത്മാനഃ ശൗചപരാഃ സതതം പ്രിയവാദിനഃ69.

ഭക്താനുരക്താഃ സുഖദാഃ പിതരഃ പർവദേവതാഃ.

ഹവിഷ്മതാമാധിപത്യേ ശ്രാദ്ധദേവഃ സ്മൃതോ രവിഃ70.

ഏതദ്ധി സർവമാഖ്യാതം പിതൃവംശാനുകീർത്തനമ്.

പുണ്യം പവിത്രമാരോഗ്യം കീർത്തനീയം നൃഭിഃ സദാ71.

ഭീഷ്മ ഉവാച.

ശ്രുത്വൈതദഖിലം ഭൂയഃ പരാഭക്തിരുപസ്ഥിതാ.

ശ്രാദ്ധകാലം വിധിം ചൈവ ശ്രാദ്ധമേവ തഥൈവ ച 72.

ശ്രാദ്ധേഷു ഭോജനീയാ യേ ശ്രാദ്ധവർജ്യാ ദ്വിജാതയഃ.

കസ്മിന്വാസരഭാഗേ തു പിതൃഭ്യഃ ശ്രാദ്ധമാരഭേത്73.

അന്നം ദത്തം കഥം യാതി ശ്രാദ്ധേ വൈ ബ്രഹ്മവിത്തമ.

വിധിനാ കേന കർത്തവ്യം കഥം പ്രീണാതി താൻപിതൄൻ74.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

കുര്യാദഹരഹഃ ശ്രാദ്ധമന്നാദ്യേനോദകേന ച.

പയോമൂലഫലൈർവാപി പിതൃഭ്യഃ പ്രീതിമാവഹൻ75.

നിത്യം നൈമിത്തികം കാമ്യം ത്രിവിധം ശ്രാദ്ധമുച്യതേ.

നിത്യം താവത്പ്രവക്ഷ്യാമി അർഘ്യാവാഹനവർജിതമ്76.

അദൈവതം വിജാനീയാത്പാർവണം പർവ സുസ്മൃതമ്.

പാർവണം ത്രിവിധം പ്രോക്തം ശൃണു യത്നാന്മഹീപതേ77.

പാർവണേയ നിയോജ്യാസ്തു താൻശൃണുഷ്വ നരാധിപ.

പംചാഗ്നിഃ സ്നാതകശ്ചൈവ ത്രിസൗപർണഃ ഷഡംഗവിത്78.

ശ്രോത്രിയഃ ശ്രോത്രിയസുതോ വിധിവാക്യവിശാരദഃ.

സർവജ്ഞോ വേദവാന്മംത്രീ ജ്ഞാനവംശകുലാന്വിതഃ79.

ത്രിണാചികേതസ്ത്രിമധുഃ ശ്രുതേഷ്വന്യേഷു സംസ്ഥിതഃ.

പുരാണവേത്താ ബ്രഹ്മജ്ഞഃ സ്വാധ്യായീ ജപതത്പരഃ80.

ബ്രഹ്മഭക്തഃ പിതൃപരഃ സൂര്യഭക്തോഥ വൈഷ്ണവഃ.

ബ്രാഹ്മണോ യോഗനിഷ്ഠാത്മാ വിജിതാത്മാ സുശീലവാൻ81.

ഏതേ തോഷ്യാഃ പ്രയത്നേന വർജനീയാനിമാൻശൃണു.

പതിതസ്തത്സുതഃ ക്ലീബഃ പിശുനോ വ്യംഗരോഗിതഃ82.

സർവേ തേ ശ്രാദ്ധകാലേ തു ത്യാജ്യാ വൈ ധർമദർശിഭിഃ.

പൂർവേദ്യുരപരേദ്യുർവാ വിനീതാംശ്ച നിമംത്രയേത്83.

നിമംത്രിതാംശ്ച പിതര ഉപതിഷ്ഠംതി താന്ദ്വിജാൻ.

വായുഭൂതാനി ഗച്ഛംതി തഥാസീനാനുപാസതേ84.

ദക്ഷിണം ജാനുചാലഭ്യ വാമം പാത്യനിമംത്രയേത്.

അക്രോധനൈഃ ശൗചപരൈഃ സുസ്നാതൈർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ85.

ഭവിതവ്യം ഭവദ്ഭിസ്തു മയാ ച ശ്രാദ്ധകർമണി.

പിതൃയജ്ഞം വിനിർവർത്യ തർപണാഖ്യം തു യോഗ്നിമാൻ86.

പിംഡാന്വാഹാര്യകം കുര്യാച്ഛ്രാദ്ധമിംദുക്ഷയേ തഥാ.

ഗോമയേനാനുലിപ്തേ തു ദക്ഷിണാപ്ലവനസ്ഥലേ87.

ശ്രാദ്ധം സമാരഭേദ്ഭക്ത്യാ ഗോഷ്ഠേ വാ ജലസന്നിധൗ.

അഗ്നിമാന്നിർവപേത്പിത്ര്യം ചരും വാ സക്തുമുഷ്ടിഭിഃ88.

പിതൃഭ്യോ നിർവപാമീതി സർവം ദക്ഷിണതോ ന്യസേത്.

അഭിഘാര്യ തതഃ കുര്യാന്നിർവാപത്രയമഗ്രതഃ89.

തേ വിതസ്ത്യായതാഃ കാര്യാശ്ചതുരങ്ഗുലവിസ്തൃതാഃ.

ദർവീത്രയം ച കുർവീത ഖാദിരം രജതാന്വിതമ്90.

രത്നിമാത്രം പരിശ്ലക്ഷ്ണം ഹസ്താകാരാഗ്രമുത്തമമ്.

ഉദപാത്രാണി കാംസ്യസ്യ മേക്ഷണം ച സമിത്കുശമ്91.

തിലപാത്രാണി സദ്വാസോ ഗംധധൂപാനുലേപനമ്.

ആഹരേദപസവ്യം ച സർവം ദക്ഷിണതഃ ശനൈഃ92.

ഏവമാസാദ്യ തത്സർവം ഭവനസ്യോത്തരേംതരേ.

ഗോമയേനാനുലിപ്തായാം ഗോമൂത്രേണ ച മംഡലമ്93.

സാക്ഷതാഭിഃ സപുഷ്പാഭിരദ്ഭിഃ സവ്യാപസവ്യവത്.

വിപ്രാണാം ക്ഷാലയേത്പാദാവഭിവംദ്യ പുനഃപുനഃ94.

ആസനേഷൂപവിഷ്ടേഷു ദർഭവത്സു വിധാനതഃ.

ഉപസ്പൃഷ്ടോദകാന്വിപ്രാനുപവേശ്യാനുമംത്രയേത്95.

ദ്വൗ ദൈവേ പിതൃകൃത്യേ ത്രീനേകൈകം ചോഭയത്ര വാ.

ഭോജയേദീശ്വരോപീഹ ന കുര്യാദ്വിസ്തരം ബുധഃ 96.

ദൈവപൂർവം നിവേദ്യാഥ വിപ്രാനർഘാദിനാ ബുധൈഃ.

അഗ്നൗ കുര്യാദനുജ്ഞാതോ വിപ്രൈർവിപ്രോ യഥാവിധി 97.

സ്വഗൃഹ്യോക്തേന വിധിനാ കാലേ കൃത്വാ സമംതതഃ.

അഗ്നീഷോമമയാഭ്യാം തു കുര്യാദാപ്യായനം ബുധഃ98.

ദക്ഷിണാഗ്നൗ പ്രണീതേന സ ഏവാഗ്നിർദ്വിജോത്തമഃ.

യജ്ഞോപവീതാന്നിർവർത്യ തതഃ പര്യുക്ഷണാദികമ്99.

പ്രാചീനാവീതിനാ കാര്യമേതത്സർവം വിജാനതാ.

ലബ്ധ്വാ തസ്മാദ്വിശേഷേണ പിംഡാൻകുർവീത ചോദകം100 1.9.100.

ദദ്യാദുദകപാത്രൈസ്തു സലിലം സവ്യപാണിനാ.

ദദ്യാത്സർവം പ്രയത്നേന ദമയുക്തോ വിമത്സരഃ101.

വിധായ രേഖാം യത്നേന നിർവപേദവനേജനം.

ദക്ഷിണാഭിമുഖഃ കുര്യാത്തതോ ദർഭാന്നിധായ വൈ102.

നിധായ പിംഡമേകൈകം സർവം ദർഭോപരിക്രമാത്.

നിർവപേദഥ ദർഭേഷു നാമഗോത്രാനുകീർതനൈഃ103.

തേഷു ദർഭേഷു തം ഹസ്തം വിമൃജ്യാല്ലേപഭാഗിനാം.

തഥൈവ ച ജപം കുര്യാത്പുനഃ പ്രത്യവനേജനമ്104.

ജലയുക്തം നമസ്കൃത്യ ഗംധധൂപാർചനാദിഭിഃ.

ഏവമാവാഹ്യ തത്സർവം വേദമംത്രൈര്യഥോദിതൈഃ105.

ഏകാഗ്നരേകഏവാദ്ഭിർനിർവപേദ്ദർവികാം തഥാ.

തതഃ കൃത്വാ നരോ ദദ്യാത്പിതൃഭ്യസ്തു കുശാൻബുധഃ106.

തതഃ പിംഡാദികം കുര്യാദാവാഹനവിസർജനമ്.

തതോ ഗൃഹീത്വാ പിംഡേഭ്യോ മാത്രാഃ സർവാഃ ക്രമേണ തു107.

താനേവ വിപ്രാൻപ്രഥമമാശയിത്വാ ച മാനവഃ.

വർണയൻഭോജയേദന്നമിഷ്ടം പൂർതം ച സർവദാ108.

വർജയേത്ക്രോധപരതാം സ്മരന്നാരായണം ഹരിമ്.

തൃപ്താൻജ്ഞാത്വാ പുനഃ കുര്യാദ്വികിരം സാർവവർണികം109.

വിധൃത്യ സോദകം ത്വന്നം സതിലം പ്രക്ഷിപേദ്ഭുവി.

ആചാംതേഷു പുനർദദ്യാജ്ജലം പുഷ്പാക്ഷതോദകമ്110.

സ്വധാവാചനകം സർവം പിംഡോപരി സമാചരേത്.

ദേവാദ്യംതം പ്രകുർവീത ശ്രാദ്ധനാശോന്യഥാ ഭവേത്111.

വിസൃജ്യ വിപ്രാൻപ്രണതസ്തേഷാം കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണമ്.

ദക്ഷിണാംദിശമാകാംക്ഷൻപിതൃനുദ്ദിശ്യ മാനവഃ112.

ദാതാരോ നോഭിവർദ്ധംതാം വേദാഃ സന്തതിരേവ ച.

ശ്രദ്ധാ ച നോ മാ വ്യഗമദ്ബഹുദേയം ച നോസ്ത്വിതി113.

അന്നം ച നോ ബഹുഭവേദതിഥീംശ്ച ലഭേമഹി.

യാചിതാരശ്ച നഃ സംതു മാ ച യാചിഷ്മ കംചന114.

ഏതദഗ്നിമതഃ പ്രോക്തമന്വാഹാര്യം തു പാർവണം.

യഥേംദുസംക്ഷയേ തദ്വദന്യത്രാപി നിഗദ്യതേ115.

പിംഡാംസ്തു ഗോജവിപ്രേഭ്യോ ദദ്യാദഗ്നൗ ജലേപി വാ.

വപ്രാംതേ വാഥ വികിരേദാപോഭിരഥ വാപയേത്116.

പത്നീം തു മധ്യമം പിംഡം പ്രാശയേദ്വിനയാന്വിതാമ്.

ആധത്ത പിതരോ ഗർഭം പുത്രസംതാനവർദ്ധനം117.

താവന്നിർവാപണം തിഷ്ഠേദ്യാവദ്വിപ്രാ വിസർജിതാഃ.

വൈശ്വദേവം തതഃ കുര്യാന്നിവൃത്തഃ പിതൃകർമണഃ118.

ഇഷ്ടൈഃ സഹ തതഃ ശാംതോ ഭുംജീത പിതൃസേവിതമ്.

പുനർഭോജനമധ്വാനം യാനമായാസമൈഥുനമ്119.

ശ്രാദ്ധകൃച്ഛ്രാദ്ധഭുഗ്യോ വാ സർവമേതദ്വിവർജയേത്.

സ്വാധ്യായം കലഹം ചൈവ ദിവാസ്വപ്നം ച സർവദാ120.

അനേന വിധിനാ ശ്രാദ്ധം ത്രിവർഗസ്യേഹ നിർവപേത്.

കന്യാ കുംഭ വൃഷസ്ഥേർകേ കൃഷ്ണപക്ഷേഷു സർവദാ121.

യത്രയത്ര പ്രദാതവ്യം സപിംഡീകരണാത്മകമ്.

തത്രാനേന വിധാനേന ദേയമഗ്നിമതാ സദാ122.

അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി ബ്രഹ്മണാ യദുദീരിതമ്.

ശ്രാദ്ധം സാധാരണം നാമ ഭുക്തിമുക്തിഫലപ്രദമ്123.

അയനേ വിഷുവേ ചൈവ അമാവസ്യാർകസംക്രമേ.
അമാവസ്യാഷ്ടകാ കൃഷ്ണപക്ഷ പംചദശീഷു ച124.
ആർദ്രാ മഘാ രോഹിണീഷു ദ്രവ്യബ്രാഹ്മണസംഗമേ.
ഗജച്ഛായാവ്യതീപാതേ വിഷ്ടിവൈധൃതിവാസരേ125.
വൈശാഖസ്യ തൃതീയായാം നവമീകാർതികസ്യ ച.
പംചദശീ തു മാഘസ്യ നഭസ്യേ ച ത്രയോദശീ126.
യുഗാദയഃ സ്മൃതാ ഹ്യേതാഃ പിതൄപക്ഷോപകാരികാഃ.
തഥാ മന്വംതരാദൗ ച ദേയം ശ്രാദ്ധം വിജാനതാ127.
അശ്വയുങ്നവമീ ചൈവ ദ്വാദശീ കാർതികേ തഥാ.
തൃതീയാ ചൈത്രമാസസ്യ തഥാ ഭാദ്രപദസ്യ ച128.
ഫാൽഗുനസ്യ ത്വമാവാസ്യാ പൗഷസ്യൈകാദശീ തഥാ.
ആഷാഢസ്യാപി ദശമീ മാഘമാസസ്യ സപ്തമീ129.
ശ്രാവണേ ചാഷ്ടമീ കൃഷ്ണാ തഥാഷാഢീ ച പൂർണിമാ.
കാർതികീ ഫാൽഗുനീ ചൈവാ ജ്യേഷ്ഠേ പംചദശീ സിതാ130.
മന്വംതരാദയസ്ത്വേതാ ദത്തസ്യാക്ഷയകാരികാഃ.
പാനീയമപ്യത്ര തിലൈർവിമിശ്രം ദദ്യാത്പിതൃഭ്യഃ പ്രയതോ മനുഷ്യഃ131.
ശ്രാദ്ധം കൃതം തേന സമാസ്സഹസ്രം രഹസ്യമേതത്പിതരോ വദംതി.
വൈശാഖ്യാമുപവാസേഷു തഥോത്സവമഹാലയേ132.
തീർഥായതനഗോഷ്ഠേഷു ദ്വീപോദ്യാനഗൃഹേഷു ച.
വിവിക്തേഷൂപലിപ്തേഷു ശ്രാദ്ധം ദേയം വിജാനതാ133.
വിപ്രാൻപൂർവേപരേചാഹ്നി വിനീതാത്മാനി മംത്രയേത്.
ശീലവൃത്തഗുണോപേതാന്വയോരൂപസമന്വിതാൻ134.
ദ്വൗ ദൈവേ പിതൃകൃത്യേ ത്രീനേകൈകമുഭയത്ര വാ.
ഭോജയേത്സുസമൃദ്ധോപി ന പ്രകുർവീത വിസ്തരമ്135.
വിശ്വേദേവാന്യവൈഃ പുഷ്പൈരഭ്യർച്യാസനപൂർവകം.
പൂരയേത്പാത്രയുഗ്മം തു സ്ഥാപ്യം ദർഭപവിത്രകേ136.

ശന്നോദേവീത്യപഃ കുര്യാദ്യവോസീതി യവാനപി.

ഗംധപുഷ്പൈസ്തു സംപൂജ്യ വിശ്വാന്ദേവാൻപ്രതിന്യസേത്137.

വിശ്വേദേവാസ ഇത്യാഭ്യാമാവാഹ്യ വികിരേദ്യവാൻ.

യവോസി ധാന്യരാജസ്ത്വം വാരുണോ മധുമിശ്രിതഃ138.

നിർണുദഃ സർവപാപാനാം പവിത്ര ൠഷിസംസ്തുതഃ.

ഗംധപുഷ്പൈരലംകൃത്യ യാ ദിവ്യേത്യർഘമുത്സൃജേത്39.

അഭ്യർച്യ ഗംധാദ്യുത്സൃജ്യ പിതൃയജ്ഞം സമാരഭേത്.

ദർഭാസനാദി കൃത്വാദൗ ത്രീണി പാത്രാണി ചാർചയേത്140.

സപവിത്രാണി കൃത്വാദൗ ശന്നോദേവീത്യപഃ ക്ഷിപേത്.

തിലോസീതി തിലാൻകുര്യാദ്ഗന്ധപുഷ്പാദികം പുനഃ141.

പാത്രം വനസ്പതിമയം തഥാ പർണമയം പുനഃ.

രാജതം വാ പ്രകുർവീത തഥാ സാഗരസംഭവമ്142.

സൗവർണം രാജതം താമ്രം പിതൄണാം പാത്രമുച്യതേ.

രജതസ്യ കഥാ വാപി ദർശനം ദാനമേവ ച143.

രാജതൈർഭാജനൈരേഷാം പിതൄണാം രജതാന്വിതൈഃ.

വാര്യപി ശ്രദ്ധയാ ദത്തമക്ഷയായോപകല്പതേ144.

അദ്യാപി പിതൃപാത്രേഷു പിതൄണാം രാജതാന്വിതമ്.

ശിവനേത്രോദ്ഭവം യസ്മാദുത്തമം പിതൃവല്ലഭമ്145.

ഏവം പാത്രാണി സംകല്പ്യ യഥാലാഭം വിമത്സരഃ.

യാ ദിവ്യേതി പിതുർനാമ ഗോത്രേ ദർഭാൻകരേ ന്യസേത്146.

പിതൄനാവാഹയിഷ്യാമി തഥേത്യുക്തഃ സ തൈഃ പുനഃ.

ഉശംതസ്ത്വാ തഥായന്തു ൠഗ്മ്യാമാവാഹയേത്പിതൄൻ147.

യാ ദിവ്യേത്യർഘ്യമുത്സൃജ്യ ദദ്യാദ്ഗംധാദികം തതഃ.

വസ്ത്രോത്തരം ദർഭപൂർവം ദത്വാ സംശ്രയമാദിതഃ148.

പിതൃപാത്രേ നിധായാഥ ന്യുബ്ജമുത്തരതോ ന്യസേത്.

പിതൃഭ്യഃ സ്ഥാനമസീതി നിധായ പരിവേഷയേത്149.

തത്രാപി പൂർവതഃ കുര്യാദഗ്നികാര്യം വിമത്സരഃ.

ഉഭാഭ്യാമപി ഹസ്താഭ്യാമാഹൃത്യ പരിവേഷയേത്150 1.9.150.

ഉശന്തസ്ത്വേതി തം ദർഭം പാണിഭക്തം വിശേഷതഃ.

ഗുണാന്വിതൈശ്ച ശാകാദ്യൈർനാനാഭക്ഷ്യൈസ്തഥൈവ ച151.

അന്നം ച സദധിക്ഷീരം ഗോഘൃതം ശർകരാന്വിതം.

മാസം പ്രീണാതി വൈ സർവാൻപിതൄനിത്യാഹ പദ്മജഃ152.

ദ്വൗ മാസൗ മത്സ്യമാംസേന ത്രീന്മാസാൻഹാരിണേന തു.

ഔരഭ്രേണാഥ ചതുരഃ ശാകുനേനാഥ പംച വൈ153.

വാരാഹസ്യ തു മാംസേന ഷണ്മാസം തൃപ്തിരുത്തമാ.

സപ്തലോഹസ്യ മാംസേന തഥാഷ്ടാവാജകേന തു154.

പൃഷതസ്യ തു മാംസേന തൃപ്തിർമാസാന്നവൈവ തു.

ദശമാസാംശ്ച തൃപ്യംതേ വരാഹമഹിഷാമിഷൈഃ155.

ശശകൂർമയോസ്തു മാംസേന മാസാനേകാദശൈവ തു.

സംവത്സരം തു ഗവ്യേന പയസാ പായസേന വാ156.

സൗകരേണ തു തൃപ്യംതേ മാസാൻപംചദശൈവ തു.

വാർധ്രീണസസ്യ മാംസേന തൃപ്തിർദ്വാദശവാർഷികീ157.

കാലശാകേന ചാനംത്യം ഖഡ്ഗമാംസേന ചൈവ ഹി.

യത്കിംചിന്മധുനാ മിശ്രം ഗോക്ഷീരം ദധിപായസമ്158.

ദത്തമക്ഷയമിത്യാഹുഃ പിതരഃ പൂർവദേവതാഃ.

സ്വാധ്യായം ശ്രാവയേത്പിത്ര്യം പുരാണാന്യഖിലാനി ച159.

ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വർകരുദ്രാണാം സ്തവാനി വിവിധാനി ച.

ഇംദ്രേശസോമസൂക്താനി പാവമാനീശ്ച ശക്തിതഃ160.

ബൃഹദ്രഥംതരം തത്ര ജ്യേഷ്ഠസാമാഥ രൗരവം.

തഥൈവ ശാംതികാധ്യായം മധുബ്രാഹ്മണമേവ ച161.

മണ്ഡലബ്രാഹ്മണം തദ്വത്പ്രീതികാരി ച യത്പുനഃ.

വിപ്രാണാമാത്മനശ്ചാപി തത്സർവം സമുദീരയേത്162.

ഭാരതാധ്യയനം കാര്യം പിതൄണാം പരമപ്രിയം.

ഭുക്തവത്സു ച വിപ്രേഷു ഭോജ്യതോയാദികം നൃപ163.

സാർവവർണികമന്നാദ്യമാനയേത്സാവധാരണം.

സമുത്സൃജേദ്ഭുക്തവതാമഗ്രതോ വികിരാൻഭുവി164.

അഗ്നിദഗ്ധാശ്ച യേ ജീവാ യേപ്യദഗ്ധാഃ കുലേ മമ.

ഭൂമൗ ദത്തേന തൃപ്യംതു തൃപ്താ യാംതു പരാം ഗതിം165.

യേഷാം ന മാതാ ന പിതാ ന ബംധുർന ചാപി മിത്രം ന തഥാന്നമസ്തി.

തത്തൃപ്തയേന്നം ഭുവി ദത്തമേതത്പയാതു യോഗായ യതോ യതസ്തേ166.

അസംസ്കൃതപ്രമീതാനാം ത്യാഗിനാം കുലഭാഗിനാം.

ഉഛിഷ്ടഭാഗധേയാനാം ദർഭേഷു വികിരാസനം167.

തൃപ്താൻജ്ഞാത്വോദകം ദദ്യാത്സകൃദ്വികിരണേ തഥാ.

വിപ്രലിപ്തമഹീപൃഷ്ടേ ഗോശകൃന്മൂത്രവാരിണാ168.

നിധായ ദർഭാന്വിധിവദ്ദക്ഷിണാഗ്രാൻപ്രയത്നതഃ.

സർവവർണവിധാനേന പിംഡാംശ്ച പിതൃയജ്ഞവത്169.

അവനേജനപൂർവം തു നാമഗോത്രം തു മാനവഃ.

ഉക്ത്വാ പുഷ്പാദികം ദത്വാ കൃത്വാ പ്രത്യവനേജനം170.

ജ്ഞാത്വാപസവ്യം സവ്യേന പാണിനാ ത്രിഃ പ്രദക്ഷിണം.

പിതൃവന്മാതൃകം കാര്യം വിധിവദ്ദർഭപാണിനാ171.

ദീപപ്രജ്വാലനം തദ്വത്കുര്യാത്പുഷ്പാർചനം ബുധഃ.

തഥാ ചാംതേഷു ചാചമ്യ ദദ്യാച്ചാപഃ സകൃത്സകൃത്172.

തഥാ പുഷ്പാക്ഷതാൻപശ്ചാദക്ഷയ്യോദകമേവ ച.

സതിലം നാമഗോത്രേണ ദദ്യാച്ഛക്ത്യാ ച ദക്ഷിണാമ്173.

ഗോഭൂഹിരണ്യവാസാംസി ഭവ്യാനി ശയനാനി ച.

ദദ്യാദ്യദിഷ്ടം വിപ്രാണാമാത്മനഃ പിതുരേവ ച174.

വിത്തശാഠ്യേന രഹിതഃ പിതൃഭ്യഃ പ്രീതിമാവഹേത്.

തതഃ സ്വധാവാചനകം വിശ്വേദേവേഷു ചോദകം175.

ദത്വാശീഃ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാദ്ദ്വിജേഭ്യോപി യഥാ ബുധഃ.

അഘോരാഃ പിതരഃ സംതു സംത്വിത്യുക്തഃ പുനർദ്വിജൈഃ176.

ഗോത്രം തഥാ വർദ്ധതാം തു തഥേത്യുക്തശ്ച തൈഃ പുനഃ.

സ്വസ്തിവാചനകം കുര്യാത്പിംഡാനുദ്ധൃത്യ ഭക്തിതഃ177.

ഉച്ഛേഷണം തു തത്തിഷ്ഠേദ്യാവദ്വിപ്രവിസർജനമ്.

തതോ ഗൃഹബലിം കുര്യാദിതി ധർമോ വ്യവസ്ഥിതഃ178.

ഉച്ഛേഷണം ഭൂമിഗതമജിഹ്മസ്യാശഠസ്യ ച.

ദാസവർഗസ്യ തത്പിംഡം ഭാഗധേയം പ്രചക്ഷതേ179.

പിതൃഭിർനിർമിതം പൂർവമേതദാപ്യായനം സദാ.

അവ്രതാനാമപുത്രാണാം സ്ത്രീണാമപി നരാധിപ180.

തതഃ സ്ഥാനാഗ്രതഃ സ്ഥിത്വാ പ്രതിഗൃഹ്യാംബുപാത്രികാം.

വാജേവാജേതി ച ജപൻകുശാഗ്രേണ വിസർജയേത്181.

ബഹിഃ പ്രദക്ഷിണം കുര്യാത്പദാന്യഷ്ടാവനുവ്രജേത്.

ബംധുവർഗേണ സഹിതഃ പുത്രഭാര്യാസമന്വിതഃ182.

നിവൃത്യ പ്രണിപത്യാഥ പ്രയുജ്യാഗ്നിം സ മംത്രവിത്.

വൈശ്വദേവം പ്രകുർവീത നൈത്യികം ബലിമേവ ച183.

തതസ്തു വൈശ്വദേവാംതേ സഭൃത്യസുതബാംധവഃ.

ഭുംജീതാതിഥിസംയുക്തഃ സർവം പിതൃനിഷേവിതം184.

ഏതച്ചാനുപനീതോപി കുര്യാത്സർവേഷു പർവസു.

ശ്രാദ്ധം സാധാരണം നാമ സർവകാമഫലപ്രദമ്.

ഭാര്യാവിരഹിതോപ്യേതത്പ്രവാസസ്ഥോപി ഭക്തിമാൻ185.

ശൂദ്രോപ്യമംത്രകം കുര്യാദനേന വിധിനാ നൃപ.

തൃതീയമാഭ്യുദയികം വൃദ്ധിശ്രാദ്ധം വിധീയതേ186.

ഉത്സവാനംദസംസ്കാരേ യജ്ഞോദ്വാഹാദിമംഗലേ.

മാതരഃ പ്രഥമം പൂജ്യാഃ പിതരസ്തദനംതരം187.

തതോ മാതാമഹാ രാജന്വിശ്വേദേവാസ്തഥൈവ ച.

പ്രദക്ഷിണോപചാരേണ ദധ്യക്ഷതഫലോദകൈഃ188.

പ്രാങ്മുഖോ നിർവപേത്പിംഡാൻപൂർവാംശ്ചൈവ പുരാതനാൻ.

സംപന്നമിത്യഭ്യുദയേ ദദ്യാദർഘ്യം ദ്വയോർദ്വയോഃ189.

യുഗ്മാ ദ്വിജാതയഃ പൂജ്യാ വസ്ത്രാകല്പാംബരാദിഭിഃ.

തിലകാര്യം യവൈഃ കാര്യം തച്ച സർവാനുപൂർവകം190.

മംഗല്യാനി ച സർവാണി വാചയേദ്ദ്വിജപുംഗവാൻ.

ഏവം ശൂദ്രോപി സാമാന്യം വൃദ്ധിശ്രാദ്ധം ച സർവദാ191.

നമസ്കാരേണ മംത്രേണ കുര്യാദ്ദാനാനി വൈ ബുധഃ.

ദാനം പ്രധാനം ശൂദ്രസ്യ ഇത്യാഹ ഭഗവാൻപ്രഭുഃ.

ദാനേന സർവകാമാപ്തിസ്തസ്യ സംജായതേ യതഃ192.

.

ഇതി ശ്രീപാദ്മപുരാണേ പ്രഥമേ സൃഷ്ടിഖംഡേ സാധാരണാഭ്യുദയകീർതനം നാമ നവമോധ്യായഃ9.
